

HỘI ÁI HỮU BIÊN-HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái Hữu Biên-Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị truyện ngắn: **Cậu Tôi** của thân hữu **Hồ Thị Đạm**. Hội chân thành cảm tạ tác giả. Kính mời. **Trân trọng.**

CẬU TÔI

Nhà cậu tôi và nhà của cha mẹ tôi chỉ cách nhau một miếng vườn nhỏ và hàng dừa say quả. Do đó, lúc nhỏ tôi hay sang nhà cậu để nô đùa với con của cậu mợ. Cậu là người em họ của mẹ tôi, nhưng mẹ và cậu đối xử với nhau thật thân mật như hai chị em ruột vậy.

Khi tôi được sáu tuổi, là đưa con út trong một gia đình có chín người con, chị kế tôi lớn hơn tôi bốn tuổi, nên tôi không thích chơi với chị, do đó tôi hay sang chơi với Lan, 9 tuổi và Mai, 5 tuổi là hai đứa con gái của cậu tôi. Có khi Lan và Mai cũng sang

nhà tôi chơi, nhưng rất ít khi vì nhà tôi vừa lúa và đậu bắp, có nhiều người lạ ra vào nên chúng tôi không thích. Trái lại, nhà cậu tôi có vườn cây ăn trái, muốn ăn lúc nào cũng có. Cậu mắc cái võng dưới hàng cây mát rượi, chúng tôi thích nhất là khi cùng ngồi trên võng, chốc chốc lại nhận được những làn gió mát từ sông thổi vào trong những ngày hè nóng nực, và cùng nhau nói chuyện ngây ngô. Chúng tôi chơi nhiều trò chơi, như: trốn kiếm, nhảy dây, nhảy cò cò, bịt mắt bắt dê hay chơi đánh đũa.

Mợ tôi là một bà nội trợ vui tánh, giỏi giang, mợ hay nấu xôi, làm bánh cho chúng tôi ăn. Trong vườn nhà cậu có nhiều loại trái cây, tôi thích nhất là ổi “Xá-Lị” và mận “Hồng Đào” ăn giòn ngon tuyệt. Cậu mợ tôi coi tôi như con, nên ban ngày tôi ở nhà cậu nhiều hơn là ở nhà tôi. Những tưởng thời gian êm đềm đó cứ mãi tồn tại trong mái nhà ấm cúng của cậu mợ, nào ngờ gia đình cậu tôi lâm vào hoàn cảnh bi thương, tang tóc! Vợ xa chồng, trẻ thơ mất mẹ là vì mợ tôi thọ bệnh nặng đột ngột qua đời. Mợ tôi mất đi lúc còn quá trẻ, cậu tôi đau buồn, hụt hẫng xiết bao! Bà con chòm xóm ai cũng ngỡ ngàng, thương tiếc.

Cậu đối xử với bà con trong xóm rất tử tế, cậu lại khoẻ mạnh, hoạt bát, những ngày cúng đình hay có lễ hội trong làng, cậu cùng nhóm thanh niên trong xóm tham gia, giúp đỡ ban chức sắc trong làng, hầu buổi lễ được tươm tất. Cậu cũng hay giúp bà con mỗi khi họ cần đến cậu. Những lúc rảnh rỗi, cậu dùng lá dừa để thắt con cào cào, hoặc xếp chiếc tàu, máy bay bằng giấy cho chúng tôi chơi. Cậu là người học chữ nho, nên cậu bắt chước mấy cụ đồ dạy chúng tôi học thuộc lòng như con vẹt những chữ sau đây: nhất=1, nhị=2, tam=3, gia=nhà, quốc=nước, tiền=trước, hậu=sau, ngư=trâu, mã =ngựa...Có khi cậu kể chuyện cổ tích cho chúng tôi nghe, chúng tôi thích lắm.

Cậu biết chúng tôi ưa ăn kẹo đậu phộng ngào với đường thốt nốt, mỗi khi nghe chị bán kẹo rao lên: “Ai mua kẹo đậu phộng đường thốt nốt không?”, là cậu cho mỗi đứa hai cục để mua (lúc bấy giờ 2 cục, tức 20 xu mua được miếng kẹo đậu phộng bằng miệng chén ăn cơm), chúng tôi ăn thoải thích.

Mợ là người nội trợ đảm đang, mợ có tài nấu ăn. Trong xóm khi có đám cưới, họ thường nhờ mợ làm thợ nấu giúp họ. Mợ còn là thợ dệt hàng Mỹ-A Tân-Châu rất giỏi. Đặc biệt, là mợ biết dàn dựng khung cửi, mợ mắc tơ tầm từ cái trục tơ lớn, trục tơ có hàng ngàn mối chỉ, mợ kết nối những mối tơ vào bốn cái go thế nào để cho khi thợ dệt thay đổi chân đạp, kéo go xuống, làm rẽ tơ ra để thợ phóng thoi qua và đập cái khổ (flax comb) xuống cho những mối chỉ nằm khít với nhau, mà cho ra khi thì cây hàng bông dâu, khi thì bông mặt độm, bông mặt võng, bông qui... (Khung cửi có bốn cái go, mỗi cái go có dây dài nối liền với bàn đạp, cái khổ nằm giữ cái go và miếng vải vừa dệt ra). Việc đó mợ làm thật tài tình không khác nào người kỹ sư lành nghề vậy.

Khi hay tin mợ tôi mất, mẹ tôi như chơi với, mẹ cứ ôm hai cái đầu của Lan và Mai mà nước mắt tuôn trào! Trông cậu rất thiếu nảo, người xuống sắc, như kẻ không hồn. Trước khi mợ qua đời, những khi rảnh việc, cậu thích đờn ca và đánh cờ với những người đàn ông trong xóm, bây giờ cậu bỏ hết các thú vui riêng, dành bao nhiêu thời gian lo cho hai đứa con cô cút và người mẹ già yếu đuối, mắt bà lại kém. Ngoài công việc trên, cậu phải lo việc đồng áng và vườn cây ăn trái nữa.

Sau khi mợ tôi qua đời, tánh tình Lan và Mai cũng có phần thay đổi, nhất là Mai, nó hay cau có, giận hờn. Lắm khi, chúng tôi đang

chơi vui vẻ, không biết nó nghĩ gì, có lẽ Mai nhớ mẹ tôi, nó đuổi tôi về nhà. Mai nói: “Mày về chơi với chị mày đi, mày có mẹ, tao không có mẹ”. Nhận thấy gia đình cậu đơn chiếc, mẹ tôi cố nhin thời gian phụ cậu một phần nào hầu giúp cậu những khi cậu quá bận rộn. Thỉnh thoảng, cậu đem sang nhà tôi một mớ quần áo cũ của Lan và Mai, gồm có những cái quần sút đường chỉ hay những chiếc áo bị mất nút, cậu nhờ mẹ tôi khâu lại.

Ngày Rằm tháng Tám năm đó, mẹ sang nhà cậu, mẹ nấu giùm nồi chè trôi nước bằng đường thốt nốt rất thơm ngon để cậu cúng Rằm. Nấu xong mẹ tôi phải về nhà để lo nấu cúng ở nhà. Sau khi cúng, cậu cho chú ng tôi cùng ăn thoải thích. Số chè còn lại, cậu sợ kiến bò vào, cậu để nồi chè trên gióng và treo cao trong nhà bếp. Sau gác ngủ trưa, tôi lại chạy sang chơi với Lan và Mai. Lúc bấy giờ cậu tôi đang bận việc đồng áng trong cánh đồng ở sau nhà cậu, bà Năm (mẹ của cậu) còn nghỉ trưa trong phòng, bên cạnh nhà bếp. Sau một lúc chạy giỡn ngoài vườn, chúng tôi thấy đói, thèm ăn chè, nhưng chúng tôi không thể đem nồi chè xuống được. Lan bảo tôi: “Mày đội cái sàng, tao chọt đít nồi cho bể là có chè ăn. Tôi ngại nghe lời Lan. Lan dùng cây giằm chọt đít nồi, vì là nồi đất nên dễ bể, chè rơi xuống cái sàng, nước chè chảy xuống rất nhanh, ướt cả đầu và quần áo tôi. Tôi sợ quá khóc thét lên, bà Năm thức dậy, vì mắt bà kém, thấy nước đường thốt nốt chảy tung tóe khắp trên đầu và cơ thể tôi, bà la lớn lên: “Bớ bà con ơi, cháu tôi bị bể đầu máu ra lai láng nè, mau tới cứu giúp giùm!”

Nghe bà Năm la, nhiều người chạy lại, thấy cảnh tượng mà mấy đứa trẻ gây ra, ai cũng ngậm ngùi thương cảnh con cô mất mẹ sớm. Mẹ tôi là người đến trước tiên, mẹ khóc nhiều, có lẽ không phải mẹ tiếc nồi chè mà thương cảnh gà trống nuôi con của cậu và hai đứa cháu cô cút của bà! Mẹ tôi tắm rửa tôi và dọn “Bãi

chiến trường” mà lũ trẻ ngây thơ đã tạo nên! Hay tin, cậu tôi cũng bỏ cuộc xéng, vội chạy về nhà, thấy cảnh con cô, thiếu bàn tay diệu hiền của mẹ chăm sóc, cậu buồn tênh, nước mắt đọng trên mi, cậu không nói một lời nào, chỉ lắc đầu thờ dài não nuột.

Sau đó ít lâu, cậu tôi cùng thợ gặt, đang gặt lúa trong cánh đồng, lúc đó Mai lại trèo vô một cái hũ không, mà cậu tôi đã rửa sạch, cậu phơi khô để đựng đậu. Cậu chưa kịp đem hũ vào nhà, Mai lại trèo vào hũ và ngồi gọn trong đó. Không biết nó thu mình thế nào mà chân tay nó nằm gọn khít khao trong hũ. Đến khi muốn ra lại ra không được, Mai khóc thét lên, Lan và tôi cố kéo nó ra, nhưng cũng không lôi em ra được. Tôi chạy về nhà báo tin cho mẹ hay, mẹ tôi dùng hết cách nhưng cũng không có kết quả. Cuối cùng mẹ tôi phải đập bể cái hũ để bê Mai ra! Về nhà nghe kể câu chuyện, cậu chỉ biết ngậm ngùi rơi lệ ...

Thấy hoàn cảnh đơn chiếc của cậu thật đáng thương, nhiều người lại khuyên cậu nên tìm vợ kế cho có người chăm sóc hai đứa bé, nhưng cậu nhất quyết bỏ ngoài tai lời khuyên đó. Một ngày kia, khi mặt trời sắp lặn, chim chóc bắt đầu bay về tổ, chúng kêu ríu rít trên những cây cao bên bờ ruộng, như vui mừng khi chúng cùng đoàn tụ trong tổ ấm sau một ngày kiếm ăn vất vả. Nông dân trong cánh đồng lần lượt ra về. Cánh đồng lúc đó trở nên vắng vẻ. Vì còn chút việc cậu cần làm cho xong, nên cậu chưa về. Khi đó cậu nghe cô gái lỡ thời, có lẽ cô ta có cảm tình với cậu tôi, cô bạo dạn hò lên câu hò tỏ tình sau đây:

* “Hò lơ... Vợ hiền anh chết đã lâu, phòng không gói chiếc, phòng không gói chiếc em vào hầu được không?”

Cậu hò trả lời:

* “Hò lơ...Vợ hiền tuy chết đã lâu, anh xin ở vậy, anh xin ở vậy cho trọn câu chung tình”.

Biết ý định của cậu tôi quyết chung tình với người vợ quá cố, sau này không ai khuyên cậu lấy vợ kế nữa. Mỗi sáng sớm cậu tôi mang một thau quần áo dơ xuống cây cầu ván ở bờ sông ngòi giặt, người trong xóm thấy cảnh cậu ngồi giặt quần áo mà chốc chốc đưa mắt trông chừng hai đứa con thơ đang nô đùa bên mé sông, ai cũng phải ái ngại, xót xa cảnh gà trống nuôi con của một người đàn ông còn quá trẻ, giữa đường đứt gánh tơ duyên!

Mỗi buổi chiều tà, khi mặt trời sắp lặn, lúc ấy cậu cùng hai đứa con hay ngồi ở cái băng dài trước nhà cậu, mắt hướng xa xôi, trông cậu thật buồn, thỉnh thoảng cậu thở dài, tôi thương cậu quá. Ai trông thấy ba cha con cậu, họ cũng cảm nhận rằng:

“Cám cảnh bơ vơ gà mất mẹ
Đỗ Quyên lẻ bạn tiếng thon von.”

Tuy cậu tôi quyết không tục huyền, nhưng sau này, khi Lan và Mai đều lập gia đình và bà Năm cũng đã qua đời, có lẽ cậu cảm thấy quá cô đơn, sống lẻ loi trong ngôi nhà vắng lặng, nên cậu không giữ được trọn lời nguyên với vong linh của vợ, cậu đã cưới một bà goá phụ ở xóm trên cho có bạn trong tuổi chiều tà bóng xế.

Thời gian qua nhanh, những kỷ niệm xưa, dù cách đây trên nửa thế kỷ, nhưng căn nhà gỗ xưa, vị trí những loại cây ăn trái hay cá võng thân thương trong vườn nhà cậu, nay vẫn còn in rõ nét trong óc tôi. Nhất là những trò chơi ngây ngô của ba đứa trẻ thuở nào

tôi làm sao quên được. Mỗi khi nhớ đến sự khó khăn và nỗi khổ tâm của cậu cùng hoàn cảnh cô cút của Lan và Mai tôi ngậm ngùi thương mến.

Hồ Thị Hạnh